

ABONEMENT

Pour un an D. 2
Edition spéciale 500 Ptrs.

ADRESSE

"İdjtihad,, Constantinople

Téléph. St. 865
XXV ème ANNÉE
15 Février. 1930

İCTİHAAT

Türkçe ve Fransızca
İLMÎ, EDEBÎ, İKTİSADÎ
No: 291

ABONEMBN:

Seneliği [24 Nüsha] Türki-
ye için 21/2, harîç için 2
D. Âlâ kâğıdı 5 Liradır

İDAREHANESİ

Cıgaloğlunda İctihat Evi

Tarihi Te'sisi:
1904 — Genève
Yirmi beşinci sene
15 Şubat 1930

Abdülhak Hamid Bey

Yetmiş dokuz sene evvel bu gün Abdülhak Hamid Bey doğmuşdu. Bu gün onun seksanıncı, doğum yılı dönümünü güzel sanatler birliği edebiyat şü'besinde kutluladık. Hamid bey küre'i arz yaşadıkca yaşayacak insanlardan biridir ve içimizden böyle bir insan oğlunun çıkması ile iftihar edebiliriz. Firdevsi, Dante, Molière, Shakespere, Schiller, Kalderon hep bu ölemeyen ve yaşaması arzın yaşadığı müddetce devam edecek ölmezlerdendir. Thomas Carlyle, kahramanlık dininin peygamberidir; Shakespeare hakkında şu satırları yazar:

Shakespeare zekâların en büyüğüdür dedikten sonra ona ait her şeyi söylemiş oldum. Fakat Shakespeare'ni zekâsında henüz görmediğimiz şeyler pek çoktur. Bu şu'ursuz zekâ tesmiye ettiğimiz şeydir. Onda bizzat kendisinin bile malûmu olmayan faziletler pek çoktur...

Eserlerinin her biri bir pençeredir, kendisinde mevcut alemin bir ışığını bu pençerelerden alırız...

Shakespeare de öyle sayfeler vardır, ki semadan sudur eden bir kevkebe gibi, cemaadin bile yüreğini tenvir eden bir lem'a gibi bize münkeşif olur...

Böyle bir insanın kürrei arz üzerine gönderilmiş olmasında mukaddes bir seciye mevcut olduğunu hissederiz. Ocümlemiz için bir göz değildir? Semadan gönderilmiş, takdis olunmuş bir nur hamili değildir?...

Abdülhak Hâmid bey bir irsiyet hazinesile beraber doğmuştur. Bu sebeble onun şiirlerinde "Subconscient,, tekellüm ve terennüm eder ve Hâmid bey bu ilmi man'a ile çok kerre ne söylediğini bilmez; bu Hâmidin şu'urlu şahsiyetidir.

Fakat insanların şu'ursuz şahsiyeti yanında şu'urlu şahsiyeti pek naçiz ve dermande kalır. Asıl kuvvetli şahsiyet şu'ursuz şahsiyettir. Şa'irlikle en az uyuşan şu'urdur. İnsanın en hakiki kıymetini şu'ursuz şahsiyeti tayin eder. Alcool şu'urun hakimliğini muvakkaten ve kısmen tatil ettiği vakit insanın bizim *Subconscient* dediğimiz aslı mayesi ortaya çıkar. Ziya paşanın

Bedmaye olan anlaşılır meclisi meyde
İşret guheri ademi temyize mihêkdir.
demesi pek haklıdır ve ilmi bir hükümdur. Bizde en yüksek nüfuz icra etmiş olan edib ve şa'ir Namık Kemal Bey merhumdur. Bize vatan mefkuresini hurriyet mefkuresini ve bunların cümlesinin fevkinda izzeti nefsi ve her güna istiklâl iştiağını tebliğ eden o dur. Vatan şî'irini ve ilhamın bizde yaratan Namık Kemal dir. Cihanda kendini her ferdden alçak götür ol kim Utanmaz kendi nefsinden de âr eyler melâmetden ve.

Mu'ini zalimin dünyada erbabı denaetdir. Köpekdir zevk alan sayyadi bi insafe hidmetden diye millette haykıran bu aslan gibi şa'ir Abdülhak Hâmid in yüreğini tenvir ve teshin etmiştir. Bulayırda bir tepede az çok mensi yatan bu büyük ölünün ruhu ve bu ruhun bize nefh etmiş olduğu kudret bu vatani selâmet yola çıkaranların babasıdır. Kemal, Hâmid, Ekrem bunlar yekdiğerini itmam etmişlerdir. Bunlardan sonra Şemseddin Sami bey, Tevfik Fikret türk müfekkiresi üzerinde necib bir te'sir yapanların başındadır. "Meydan harblerini bize ecdadımızın ruhu kazandırmıştır," diyen Dr. Gustave le Bon bu içtima'i ve psychologia'i hikmete işaret etmiştir. Büyük Pısuvaımız gibi ileri ve yukarı istikamete milletleri sevk edenler derin bir irsiyyet kudret ve şevketile yaşar ve yaşatırlar.

5/2/930 Dr. AB. Cevdet